

Aşağıda belirtilen sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkgan tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 03.04.2026

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa başta olmak üzere birçok ilden diğer illere giden mevsimlik tarım işçilerinin büyük bir kısmı; kayıt dışı, güvencesiz ve düşük ücretlerle çalıştırılmakta; ücretlendirme süreçleri çoğu zaman "elçi/dayıbaşı" olarak adlandırılan aracılar üzerinden yürütülmektedir.

Bu yapı; ücretlerin standarttan yoksun olmasına, keyfi kesintilere, geç veya eksik ödemelere ve işçinin emeği üzerinde üçüncü kişilerin fiili kontrol kurmasına yol açmaktadır.

Öte yandan, işçilerin barınma ve yaşam koşulları incelendiğinde; elektrik, temiz su, kanalizasyon ve sağlık hizmetlerine erişim gibi en temel ihtiyaçların dahi karşılanamadığı; çadır alanlarında insan onuruna aykırı koşulların sürdüğü görülmektedir.

Bu tablo, Anayasa'nın 2'nci maddesinde yer alan sosyal devlet ilkesine, 49'uncu maddesindeki çalışma hakkına ve insan onuruna yakışır yaşam koşullarını sağlama yükümlülüğüne açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Mevsimlik tarım işçiliği her yıl tekrarlanan ve öngörülebilir bir çalışma biçimi olmasına rağmen, bu alanda kalıcı ve bağlayıcı bir denetim ve düzenleme mekanizmasının kurulamamış olması, idarenin yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği sorusunu gündeme getirmektedir.

Bu bağlamda;

1. 2026 yılı itibarıyla mevsimlik tarım işçilerinin günlük yevmiye ücretleri ürün ve bölge bazında ne kadardır?
2. Bu işçilerin ücretlerinin doğrudan işçiye ödenmesi zorunlu mudur, yoksa "elçi/dayıbaşı" aracılığıyla ödeme yapılmasına fiilen izin verilmekte midir?
3. Aracılar tarafından ücretlerden kesinti yapıldığı iddialarına ilişkin Bakanlığınızca yürütülmüş denetim ve işlem sayısı kaçtır?
4. Mevsimlik tarım işçilerinin ortalama kazançları asgari ücretin altında mıdır? Bu konuda Bakanlığınızın güncel verileri nelerdir?
5. Mevsimlik tarım işçilerine yönelik ulusal düzeyde bağlayıcı bir taban ücret veya standart ücret uygulaması var mıdır? Yoksa bunun gerekçesi nedir?
6. Ücretlerin zamanında ve eksiksiz ödenmesini sağlamak amacıyla uygulanan denetim mekanizması nedir?

7. Son 5 yıl içinde bu kapsamda kaç denetim yapılmış, kaç işveren veya aracı hakkında idari ya da adli işlem uygulanmıştır?
8. Mevsimlik tarım işçilerinin çalışma süreleri yasal sınırlar içinde midir? Fazla çalışma denetlenmekte midir?
9. Mevsimlik tarım işçilerinin konaklama alanları hangi kurum tarafından ve hangi sıklıkla denetlenmektedir? Bu alanlarda elektrik, temiz su, kanalizasyon, aydınlatma ve hijyen koşullarının sağlanamaması halinde hangi yaptırımlar uygulanmaktadır? Bu eksikliklerin giderilmesine yönelik bugüne kadar alınmış somut karar ve uygulamalar nelerdir?
10. Mevsimlik tarım işçilerinin sosyal güvenlik kapsamına alınma oranı nedir? Kayıt dışı çalıştırmaya karşı hangi etkin önlemler uygulanmaktadır?
11. Bu işçilerin çocuklarının çalıştırılması veya eğitimden koparılması durumunda Bakanlığınız tarafından herhangi bir denetim ve yaptırım uygulanmakta mıdır?
12. Mevsimlik tarım işçilerinin çalışma ve yaşam koşullarına ilişkin merkezi, bağlayıcı ve bütüncül bir yasal düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?
13. Bakanlığınız, mevcut durumda mevsimlik tarım işçilerinin ücret, barınma ve sosyal haklar bakımından maruz kaldığı koşulları sosyal devlet ilkesiyle bağdaştırmakta mıdır?
14. Mevsimlik tarım işçilerinin gittikleri illerde sağlık hizmetlerine erişimi fiilen nasıl sağlanmaktadır? Bu işçilere yönelik özel bir sağlık planlaması veya mobil sağlık hizmeti uygulanmakta mıdır?
15. Sağlık hizmetine erişemeyen veya geciken vakalara ilişkin tespit ve kayıt sayısı kaçtır? Bu işçilerin sağlık güvencesi kapsamında olmayanlarının oranı nedir?
16. Acil sağlık hizmetlerine erişim süresi ve kapasitesine ilişkin bir değerlendirme yapılmış mıdır?